

Ulica 40-lecia PRL – ulica Osiedle Północne

Dlaczego NIE 40-lecia PRL?

Pierwotną nazwę ulicy nadano z okazji 40 rocznicy ogłoszenia Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (22 lipca 1944 r.) Była to symboliczna data powstania „Polski Ludowej”. W rzeczywistości dokument powstał w Moskwie po akceptacji i podpisaniu przez Józefa Stalina. Opracowany, zatwierdzony i wydrukowany w Związku Radzieckim był symbolem uległości i podporządkowania Polski.

Osiedle Północne - dlaczego TAK?

Nazwa „Osiedle Północne” po zakończeniu wojny została przyjęta przez nowych, polskich osadników, zapewne z uwagi na swoją prostotę, ale i walory geograficzne. Powstała na początku XX wieku, gdy rozpoczęto budowę osiedla. Wówczas to nazwano je Nordrandsiedlung, czyli Osiedle Północna Granica. Niewykluczone, że najpierw mieszkańcy stosowali takie określenie, a później zostało one zadekretowane przez władze samorządowe. Nazwa związana była z położeniem osiedla w północnej części miasta. Mimo późniejszej zmiany na ul. 40-lecia PRL, nadal funkcjonuje ona jako zwyczajowa nazwa osiedla.

Ulica Obrońców Stalingradu – Ulica Słubicka / Unii Europejskiej / Obrońców

Dlaczego NIE Obrońców Stalingradu?

Nazwa „ulica Obrońców Stalingradu” została nadana Uchwałą Nr 1/50 Miejskiej Rady Narodowej w Krośnie Odrzańskim z dnia 26 stycznia 1950 r. i zastąpiła pierwotną nazwę, jaka funkcjonowała od 1945 r. tj. ulicę Słubicką. Jak stwierdził w swoim przemówieniu Przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej Józef Bojarski uczyniono to „(...) *doceniając wielki trud bojowników o wyzwolenie Stalingradu z pod jarzma hitlerowskiego (...)*”, a jej podjęcie stanowiło „...*głęboki hołd bohaterstwu, które otworzyło drogę do dziejowych zwycięstw Waszej Bohaterskiej Armii, która w zwycięskim marszu dała wolność naszemu krajowi (...)*”.

IPN, typując nazwy ulic do zmiany, w ogólnodostępnych źródłach podkreśla, iż ul. Obrońców Stalingradu „*jest jedną z form gloryfikacji Związku Sowieckiego i Armii Czerwonej – przedstawianej w propagandzie komunistycznej jako siła wyzwolicielska*”. Poza tym „*walczyły tam przeciw sobie (...) dwie armie państw totalitarnych, które niosły i wcześniej i później zniewolenie wielu narodom Europy*”.

Ulica Słubicka - dlaczego TAK?

Ulica Słubicka to propozycja, która w sensie znaczenia istniała przez wieki. Przed II wojną światową drogę wiodącą do Frankfurtu nad Odrą nazwano ulicą Frankfurcką. W 1945 r. Miejska Rada Narodowa wprowadzając nowe, polskie nazwy zachowała ten sposób myślenia dokonując zmiany na ulica Słubicka, czyli prowadząca do Słubic (dawniej stanowiących część Frankfurtu - Dammvorstadt). Współcześnie stosowanie takich określeń ułatwia orientację i wytycza kierunki dla przyjezdnych.

Unii Europejskiej - dlaczego TAK?

Propozycja nazwy – ulica Unii Europejskiej ma na celu upamiętnienie i zaakcentowanie zarówno traktu prowadzącego do centrum Zjednoczonej Europy, jak i ważności członkowska we Wspólnocie, której Polska jest członkiem od 1 maja 2004 r. Krosno Odrzańskie utrzymuje bliską współpracę z partnerskimi miastami z krajów Unii Europejskiej, tj.: węgierskim Karcag i niemieckim Schwarzheide. Ponadto dzięki wsparciu unijnych środków dynamicznie się rozwija.

Obrońców - dlaczego TAK?

Ulica Obrońców to propozycja, która nawiązuje swoją nazwą do obecnej. W mowie potocznej często bowiem ogranicza się nazwę ul. Obrońców Stalingradu do jej pierwszego członu.

Ulica Armii Ludowej – Ulica Powstańców Wielkopolskich / Spokojna

Dlaczego NIE Armii Ludowej?

Armia Ludowa była organizacją zbrojną komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej. Została powołana do życia 1 stycznia 1944 r. na bazie istniejącej wcześniej Gwardii Ludowej. Podlegała ośrodkom dowódczym w ZSRR. Dowództwo Armii Krajowej w swoich meldunkach określało tę formację mianem „komunistycznych band”. W kwietniu 1944 r. grupa bojowa AL zorganizowała i przeprowadziła wraz z gestapo akcję przejęcia archiwum Delegatury Rządu na Kraj w Warszawie, co doprowadziło do rozbitcia niektórych siatek konspiracyjnych Armii Krajowej.

Powstańców Wielkopolskich - dlaczego TAK?

Powstańcy Wielkopolscy są podobnie jak Powstańcy Śląscy symbolem patriotyzmu i dążenia Polaków z różnych regionów do zachowania jedności Ojczyzny. Powstanie Wielkopolskie, które wybuchło 27 grudnia 1918 r. i było jednym z nielicznych zrywów narodowych, które zakończyło się zwycięstwem. Obecnie w Krośnie Odrzańskim funkcjonuje Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, które zrzesza potomków powstańców związanych z miastem. Grupa jeńców polskich z powstania były przetrzymywana w krośnieńskim obozie jenieckim (teren sąsiadujący z dzisiejszą strefą ekonomiczną). Ponadto mieszkańcy okolic Poznania stanowili największą grupę osadników w Krośnie Odrzańskim (48 %) odbudowując je i angażując się w życie społeczne.

Spokojna - dlaczego TAK?

Propozycja nazwy – ulica Spokojna wynika z lokalizacji tej arterii miasta i położenia jej w oddaleniu od centrum. Ponadto nie jest ulica przelotowa, stąd „spokojny” charakter.

Ulica Armii Czerwonej – Ulica Armii Krajowej / Łochowicka / Wakacyjna

Dlaczego NIE Armii Czerwonej?

Armia Czerwona była formacją powołaną w lutym 1918 r. przez Rosję sowiecką. Jej trzon w początkowym okresie stanowiły bojówki partyjne bolszewików. W historii Polski armia ta zapisała czarną kartę. Po raz pierwszy zyskała złą sławę w trakcie wojny polsko – bolszewickiej, która rozpoczęła się w lutym 1919 r. Nieudolność i błędy dowodzenia agresora, a także Polska ofiarność, patriotyzm i doskonała strategia sprawiły, że młode państwo obroniło się wówczas i zdołało odrzucić najeźdźcę. Inaczej było w 1939 r., kiedy Armia Czerwona dokonała najazdu na Polskę. Żołnierze i oficerowie Armii Czerwonej dopuścili się w trakcie II wojny światowej wielu zbrodni, gwałtów, kradzieży i dewastacji. To właśnie czerwonoarmiści po wejściu do Krosna Odrzańskiego w lutym 1945 r. dokonali spalenia Starego Miasta, mimo, że w trakcie działań wojennych nie uległo ono zniszczeniu.

Armii Krajowej - dlaczego TAK?

Propozycja, która swoim brzmieniem nawiązuje do obecnej nazwy. W mowie potocznej często bowiem ogranicza się nazwę ul. Armii Czerwonej do jej pierwszego członu. Sama Armia Krajowa to największa konspiracyjna armia w opanowanej przez wojska hitlerowskie Europie. Jako Związek Walki Zbrojnej powstała w listopadzie 1939 r. Jednym z głównych zadań organizacji było przygotowanie do powstania powszechnego. W szczytowym momencie wojny AK liczyła 390 000 osób w tym ok. 11 000 oficerów. Została rozwiązana 19 stycznia 1945 r. Była to formacja bardzo dobrze zorganizowana i dowodzona. Walczyła zarówno z okupantem hitlerowskim, jak i radzieckim. Po zakończeniu II wojny światowej w Krośnie Odrzańskim zamieszkało wielu żołnierzy AK, którzy na tzw. Ziemiach Odzyskanych mogli zmienić tożsamość i jednocześnie uchronić się przed aresztowaniem oraz szykanami ze strony nowej władzy.

Łochowicka - dlaczego TAK?

Nazwa ulicy – Łochowicka byłaby nawiązaniem zarówno do przedwojennych tradycji stosowania nazewnictwa róg i traktów, które kierowały do sąsiednich ośrodków. Współcześnie stosowanie takich określeń ułatwia orientację i wytycza kierunki dla przyjezdnych.

Wakacyjna - dlaczego TAK?

Wakacyjna, to nazwa mająca związek z faktem położenia przy drodze prowadzącej do kąpieliska nad jeziorem Glibiel, przywołując tym samym skojarzenia z tym okresem roku. Ponadto w okresie wakacji ulica wypełnia się turystami, biegaczami, rowerzystami i miłośnikami nordic walking, którzy aktywnie spędzają czas w tej części miasta.

Ulica Karola Marksa – Ulica Mennicza / Staromiejska

Dlaczego NIE Karola Marksa?

Nazwę ulicy nadała w roku 1945 Miejska Rada Narodowa. Karol Marks był uważany za jednego z głównych twórców socjalizmu naukowego, autorem „Kapitału”. Ponadto był współzałożycielem I Międzynarodówki i współtwórcą „Manifestu partii komunistycznej”. Jego teorie miały ogromny wpływ na komunistów. Stały się podłożem marksizmu, który w wyniku wielu zniekształceń doprowadzał do władzy wielu dyktatorów i reżimów. Silne powiązania ze zbrodniczym systemem rządów komunistycznych sprawiło, że filozofia Marksa budzi nieodłączne skojarzenia z funkcjonowaniem państw totalitarnych.

Mennicza - dlaczego TAK?

Nieopodal ulicy Karola Marksa od ok. 1270 roku zlokalizowana była mennica, czyli zakład zajmujący się produkcją monet. Pierwszą monetą pochodząca z krośnieńskiej mennicy był brakteat z wizerunkiem „skrzydlatej” postaci, czyli Świętego Maurycego w krótkiej tunice trzymającego dwie palmy i napisem CRO-SSE. Mennica w nadodrzańskim grodzie funkcjonowała aż do 1674 r. Od początku XVI w. krośnieńskie monety nosiły nazwy nova Crossnensis i Crossen.

W okresie I wojny światowej i wielkiej inflacji (lata 1916 – 1923) uruchomiono produkcję lokalnych pieniędzy zastępczych. Wówczas to po raz ostatni miasto było emitentem i producentem pieniędzy. Tradycje mennicze nie przetrwały w historii miasta. Nawiązaniem do nich była przedwojenna nazwa jednego z miejskich placów – Münzplatz (Plac Menniczny). Nadanie nazwy – ul. Mennicza byłoby więc powrotem do korzeni i wyrazem szacunku dla dziejów miasta, wpisując się tym samym w zalecenia Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawarte w studium konserwatorskim dot. rewitalizacji obszaru „Starego Miasta”.

Komisja doraźna Rady Miejskiej ds. przeprowadzenia zmiany nazw ulic rekomenduje tę propozycję, jako wpisującą się w działania związane z przywróceniem dolnej części Krosna Odrzańskiego dawnego, historycznego klimatu i blasku.

Starmomiejska - dlaczego TAK?

Propozycja grupy mieszkańców ul. Marksa.

Ulica 22 Lipca – Ulica Rieczna

Dlaczego NIE 22 Lipca?

Nazwę ulicy nadano chcąc uczcić akt ogłoszenia Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (22 lipca 1944 r.) Była to symboliczna data powstania „Polski Ludowej”. W rzeczywistości dokument powstał w Moskwie po akceptacji i podpisaniu przez Józefa Stalina. Opracowany, zatwierdzony i wydrukowany w Związku Radzieckim był symbolem uległości i podporządkowania Polski.

Rieczna - dlaczego TAK?

Propozycja ulicy Riecznej nawiązuje do istniejących w sąsiedztwie nazw ulic mających średniowieczną metrykę i na trwałe związanych z Odrą oraz tradycjami rybołówstwa (Bobrowa, Rybaki, Wodna, Grobla). Kwartał ten zamieszkiwała przed laty ludność mająca słowiańskie korzenie i przez wiele wieków żyjąca z połowu ryb oraz zajmująca się transportem rzeczny. Nowa nazwa doskonale wpisuje się zarówno w wielowiekową, tradycję, jak również stanowi wyraźne zaakcentowanie roli rzeki w życiu i historii Krosna Odrzańskiego. Jednocześnie wobec podejmowanej rewitalizacji dolnej części miasta stanowiłaby wskazówkę roli, jaką spełniała zarówno przed wiekami, jak i współcześnie.

Ulica ZBOWiD – Ulica Zamkowa

Dlaczego NIE ZBOWiD?

Nazwę ulicy – Związku Bojowników o Wolność i Demokrację uchwalono w trakcie sesji Miejskiej Rady Narodowej w dniu 28 kwietnia 1971 r. (Uchwała nr XXIII/40/71). Tym samym zmieniono poprzednią nazwę – marszałka Polski i Związku Radzieckiego Konstantego Rokossowskiego. ZBoWiD to organizacja kombatancka utworzona 2 września 1949 r., w wyniku narzuconego zjednoczenia 11 istniejących w tym czasie, działających od 1945 r., organizacji kombatanckich i więźniów obozów hitlerowskich. Do 1989 r. politycznie i organizacyjnie podporządkowany PZPR.

Zamkowa - dlaczego TAK?

Propozycja – ul. Zamkowa – wynika z faktu, powrotu do przedwojennej tradycji, bowiem w okolicy Zamku Piastowskiego istniała ulica o takiej właśnie nazwie. Za zmianą przemawia również czynnik turystyczny i geograficzny. Taka nazwa ulicy ułatwiłaby gościom odwiedzającym miasto zlokalizowanie Zamku Piastowskiego. Ponadto stanowiłaby wyraz szacunku do zabytkowego charakteru tej części Krosna Odrzańskiego oraz zaleceń Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawartych w studium konserwatorskim dot. rewitalizacji obszaru „Starego Miasta” mówiących o powrocie do historycznego brzmienia ulic.

Ulica Partyzantów – Ulica Kamienna

Dlaczego NIE Partyzantów?

Ulica Partyzantów została wprowadzona Uchwałą Miejskiej Rady Narodowej w 1945 r. Trudno dzisiaj rozstrzygać, jakich partyzantów miała upamiętniać. Zapewne tych, którzy tworzyli zręby Polski Ludowej. Nie zachowało się uzasadnienie (najpewniej nie zostało opracowane). Co ciekawe nazwa ulicy Partyzantów brzmiała w wersji pierwotnej, jako Partyzancka.

Kamienna - dlaczego TAK?

Od czasów średniowiecza „starego Krosna” strzegły mury miejskie, do których wjazd był możliwy przez bramy i furty (głównie dla ruchu pieszego). Istniały: brama Głogowska, Kamienna, Odrzańska, Strzelecka. Brama Kamienna była zlokalizowana w okolicy dzisiejszego Centrum Rekreacyjnego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Swoją nazwę zawdzięczała zapewne swojej solidnej konstrukcji i budulcowi. Obecnie nie funkcjonują nazwy związane z tym bardzo ważnym elementem dawnych miast, jakim bez wątpienia były właśnie „okna na świat”, czyli bramy. Warto nadmienić, że pełniły one nie tylko funkcje warowne czy transportowe, ale także podatkowe, bowiem przy nich często pobierano myto.

Nadanie tej nazwy stanowiłoby wyraz szacunku dla zabytkowego charakteru tej części Krosna Odrzańskiego oraz do zaleceń Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawartych w studium konserwatorskim dot. rewitalizacji obszaru „Starego Miasta” sugerujących powrót do historycznego brzmienia ulic.

Ulica Walki Młodych – Ulica Mnichów

Dlaczego NIE Walki Młodych?

Nazwę przyjęto Uchwałą Miejskiej Rady Narodowej w Krośnie Odrzańskim w 1945 r. Ulica Walki Młodych z uwagi na swoje wyraźne powiązania z okresem komunistycznej konspiracji w okresie II wojny światowej trafiła na listę proskrypcyjną. Nazwę ulicy nadała Miejska Rada Narodowa najprawdopodobniej ku czci młodzieżowej przybudówki Polskiej Partii Robotniczej – Związku Walki Młodych. ZWM powstał w 1943 r. i działał głównie w okolicach Warszawy. Po zakończeniu wojny członkowie organizacji brali aktywny udział w budowie i utrwalaniu nowego systemu. Często byli wykorzystywani do tłumienia oporu młodzieży, chłopów, inteligencji. ZWM został rozwiązany w lipcu 1948 r.

Mnichów - dlaczego TAK?

W średniowieczu dużą rolę odgrywało duchowieństwo, zwłaszcza zakonnicy. Bardzo wcześnie założono klasztory w Krośnie Odrzańskim. W XIII w. (1221 r.) swoje zgromadzenie założyli w nadodrzańskim grodzie Franciszkanie, którzy osiedli poza terenem miejskim, na terenie dzisiejszego Placu B. Prusa (Rybaki). Bardzo podobny przebieg miała obecność w mieście Dominikanów, którzy przybyli tu prawdopodobnie w 1285 r. osiedlając się w klasztorze mieszczącym się przy dzisiejszej ulicy Walki Młodych. Świadczą o tym zapisy kronikarzy, mapy, a prawdopodobnie także znaleziska ludzkich szczątków w trakcie badań archeologicznych. Reformacja i wydarzenia z nią związane, zmusiły zakonników do opuszczenia klasztoru w 1544 r.

Nazwa ulica Mnichów funkcjonowała przez wieki i była używana także po zwycięstwie reformacji. Na trwałe wpisała się w tradycję miasta, przypominając o katolickiej spuściźnie dawnego społeczeństwa. Nadanie tej nazwy stanowiłoby wyraz szacunku dla zabytkowego charakteru tej części Krosna Odrzańskiego oraz do zaleceń Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawartych w studium konserwatorskim dot. rewitalizacji obszaru „Starego Miasta” sugerujących powrót do historycznego brzmienia ulic.

Ulica Żymierskiego – Ulica Głogowska / Trakt Książęcy

Dlaczego NIE Żymierskiego?

Żymierski był członkiem partii komunistycznej i współpracował z wywiadem NKWD. W styczniu 1944 r. został mianowany na dowódcę Armii Ludowej, a w lipcu na Naczelnego Dowódcę Wojska Polskiego. Po wojnie był m.in. ministrem obrony narodowej, a w maju 1945 r. nadano mu stopień marszałka Polski. Tuż po wojnie Żymierski odwiedził Krosno Odrzańskie i być może to sprawiło, że stał się patronem jednej z ulic.

Michał Rola-Żymierski, był aktywnym przewodniczącym Komisji Bezpieczeństwa Publicznego, która niszczyła byłych żołnierzy AK, konspirację niepodległościową i „wrogów klasowych”. Po wprowadzeniu stanu wojennego udzielił poparcia gen. Wojciechowi Jaruzelskiemu.

Głogowska - dlaczego TAK?

Od czasów średniowiecza „starego Krosna” strzegły mury miejskie, do których wjazd był możliwy przez bramy i furty (głównie dla ruchu pieszego). Istniały: brama Głogowska, Kamienna, Odrzańska, Strzelecka. Brama Głogowska zlokalizowana była przed Starą Odrą nieopodal mostu Elizy. Zapewne stanowiła najważniejszy i najbardziej umocniony element miejskich murów obronnych. Swoją nazwę zawdzięczała miejscu, do którego prowadził trakt. Głogów był siedzibą książąt piastowskich, nieformalną stolicą księstwa głogowskiego.

Nadanie tej nazwy stanowiłoby wyraz szacunku dla zabytkowego charakteru tej części Krosna Odrzańskiego oraz do zaleceń Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawartych w studium konserwatorskim dot. rewitalizacji obszaru „Starego Miasta” sugerujących powrót do historycznego brzmienia ulic.

Trakt książęcy - dlaczego TAK?

Trakt Książęcy, to symboliczna nazwa dla ulicy, która położona w „starej” części nadodrzańskiego miasta podkreśla jego związki z władcami piastowskim. Wielu Piastów przebywało tutaj i stąd prowadziło swoją politykę. W roku 1417 w wyniku kolejnego podziału piastowskiej spuścizny powstało Księstwo Krośnieńskie (Herzogtums Crossen). Obejmowało ono okęgi Krosna Odrzańskiego, Świebodzina, Sulechowa, Lubska i Bytnicy. W latach 1431 – 1476 było łączone z księstwami: głogowskim i kożuchowskim. W 1482 r. dostało się pod panowanie brandenburskie. Księstwem krośnieńskim do końca XV wieku rządzą Piastowie. Na krośnieńskim zamku swój żywot zakończyli książę Henryk Brodaty oraz książę Wacław, którego zabił strzał z kuszy.

Ulica Świerczewskiego – Ulica Nadodrzańska/ ks. Stanisława Garncarza

Dlaczego NIE Świerczewskiego?

Gen. Karol Świerczewski urodzony w Warszawie, wyjechał do Rosji i wstąpił do partii bolszewickiej. Służył w Armii Czerwonej i podobnie jak gen. Michał Żymierski, służył Związkowi Radzieckiemu. Przyczynił się do utrwalania władzy Józefa Stalina, zmierzającej do zniewolenia Polski. W trakcie wojny polsko – bolszewickiej na własną prośbę został skierowany do walki przeciwko wojskom polskim.

Nadodrzańska - dlaczego TAK?

Nadodrzańska, czyli położona nad Odrą. Nazwa nawiązuje do malowniczego położenia ulicy, która biegnie wzdłuż nurtu Odry. Fakt ten zapoczątkował zapewne najpierw jej potoczne, a później formalne nazewnictwo funkcjonujące przed wojną. Następnie nazwa ulicy została przemianowana na Lorenzsteig dla upamiętnienia Hermanna Lorenza, burmistrza Crossen w latach 1845 – 1893.

ks. Stanisława Garncarza - dlaczego TAK?

Ksiądz kanonik Stanisław Garncarz urodził się 17 kwietnia 1929 roku w Zabawie. W 1958 roku ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu. W marcu 1968 roku objął funkcję proboszcza w parafii p.w. Św. Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim. Był inicjatorem ustanowienia nowych parafii w Pławiu i Osiecznicy. Z jego inicjatywy przeprowadzono remont kościoła p.w. św. Jadwigi Śląskiej oraz wybudowano dom parafialny przy ul. Świerczewskiego. Miał znaczący udział w przeniesieniu cmentarza z ulicy Poznańskiej na nową lokalizację. Dzięki niemu powstawały nowe obiekty duszpasterskie: w Połupinie, Strumiennie, Brzózce, Gostchorzu. Sprowadził do Krosna Odrzańskiego Siostry Betanki i zainicjował powstanie parafialnego chóru.

We wrześniu 1991 roku został proboszczem katedry w Gorzowie Wielkopolskim. Za swoją pracę duszpasterską w 1983 r. otrzymał godność kanonika honorowego Gorzowskiej Kapituły Katedralnej, a w roku 1994 włączono go do grona kanoników gremialnych.

W 2001 roku w uznaniu zasług otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Miasta Krosna Odrzańskiego. Zmarł 22 marca 2015 r.